

Церковне життя

Історія України, 8 клас, тема 13, Хорькова
Людмила, КЗШ №114

Треба вміти

- визначати особливості впливу Берестейської унії на церковне життя в Україні;
- характеризувати зміни, які відбулися у становищі православної церкви у 20—30-х рр. XVII ст.;
- пояснювати, як діяльність митрополита П. Могили сприяла зміцненню православної церкви;
- розповідати про становище греко-католицької церкви;

Треба знати

Єпархіальний собор - з'їзди священників.

Митрополича консисторія – церковний судовий орган.

«Катехізіс» - церковна книга з викладом основ християнського віровчення.

Наслідки Берестейської унії

- розкол між прихильниками православної та греко-католицької церков.
- Сигізмунд III роздавав єпископські кафедри уніатам, фактично ліквідувавши православну ієрархію.
- У православних силою відбирали церкви й монастирі та передавали греко-католикам.
- Православні чинили опір, не давали уніатам захопити Києво-Печерську лавру, Софійський собор ...
- Дії міщан підтримував київський воєвода князь К.-В. Острозький.
- Унаслідок боротьби православної шляхти на сеймі Речі Посполитої Сигізмунд III офіційно визнав Києво-Печерську лавру за православними.

Захист православ'я

- Братства складали протести щодо протиправних дій греко-католиків
- вели процеси за церковне майно й подавали відповідні матеріали сеймовим послам.
- На той час була традиція гарантування королями Речі Посполитої права на свободу совісті в межах своєї держави.
- У травні 1599 р. укладено союз між православними та протестантами для спільного захисту своєї свободи віросповідання.
- 1601, 1603р. – було зірвано роботу польських сеймів.

Відновлення ієрархії православної церкви

- XVII ст. важливу роль у захисті православної церкви в Україні відіграли козаки.
- П. Конашевич-Сагайдачний з усім Військом Запорозьким вступив до Київського братства.
- Він підтримав ідею, про відновлення православної ієрархії без згоди влади Речі Посполитої.

Приїзд до Києва в 1620 р.

єрусалимського патріарха Феофана

- Його охорону забезпечував гетьман П. Конашевич-Сагайдачний.
- На прохання православних міщан, козаків і шляхти патріарх Феофан висвятив київським митрополитом Іова Борецького, а також єпископів.
- Таким чином, було відновлено православну ієрархію.

Реакція Речі Посполитої

- відмовилася визнати православних ієрархів.
- розпочалася тривала боротьба, у якій важлива роль належала козацтву, що на той час являло собою потужну військову силу.
- у 1632 р. при обранні нового короля Речі Посполитої Владислав IV погодився офіційно визнати ієрархів православної церкви.
- Це рішення увійшло до складених 1632 р. «Статей для заспокоєння народу руського».

Діяльність П. Могили щодо зміцнення православної церкви

- У 1632 р. Владислав IV привілеї на Київську митрополію надав Петру Могилі.
- П. Могила почав реформування церкви.
- Він упорядкував церковне життя.
- Проведено ретельну перевірку дотримання церковних канонів під час призначення всіх рядових священиків.
- Для контролю за станом церковного життя направляли спеціальних «митрополичих намісників» і «візитаторів».
- Запроваджувалися спеціальні екзамени на знання пастирських обов'язків для священиків.
- Для вирішення поточних проблем у єпархіях щорічно скликалися єпархіальні собори.

Реформи П.Могили

- Заснував митрополичу консисторію — церковний судовий орган.
- П. Могила та його сподвижники підготували новий православний Катехізис («Православне ісповідання віри») із викладом основ християнського віровчення(1640р.)
- Він написав великий полемічний твір «Літос, або камінь» (1644 р.) та «Требник» (1646 р.), у якому визначалися догмати й обряди православної церкви.

Становище греко-католицької церкви

- Становлення греко-католицької церкви відбувалося досить успішно завдяки підтримці влади Речі Посполитої та Папи Римського.
- Однак досить часто воно супроводжувалося утисками й насильством над православними. Водночас обіцяних місць у сеймі Речі Посполитої греко-католицькі єпископи так і не отримали.

Митрополит Іпатій Потій (1599—1613 рр.) Йосиф-Вельямін Рутський(1613—1637 рр.).

І. Потій - активно залучав до греко-католицької церкви українську шляхту.

І. Потій - заснував першу греко-католицьку семінарію у Вільні та школу в Бересті.

Й.-В.Рутський - реформи устрою греко-католицької церкви.

Й.-В.Рутський - домігся від Папи Римського дозволу навчатися в західноєвропейських католицьких семінаріях. Й.-В. Рутський у 1615 р. за дозволом Рима зрівняв статус греко-католицьких та єзуїтських шкіл.

Й.-В.Рутський - у 1617 р. за зразком католицького чернецтва митрополит здійснив реорганізацію греко-католицького чернецтва, об'єднавши його у Василіянський орден. За його наполяганням ченці-василіяни майже при кожному своєму монастирі засновували школи.

Висновки

- Унаслідок Берестейської унії православна церква опинилася у важкому становищі.
- Вистояла лише завдяки підтримці широких верств населення та козацтва України.
- Реформи П.Могили зміцнили церковне управління.
- Греко-католицька церква переживала своє становлення.
- Її зміцненню сприяли реформи митрополита Й.-В.Рутського.

Домашнє завдання – параграф 13.

- Відповісти на запитання в кінці параграфу